

змісту і характеру дискреційних повноважень прокурора у країнах Західної Європи.

Вважаємо, що системне вирішення цих питань сприятиме подальшому становленню національного кримінального судочинства як ефективної форми захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а правове регулювання діяльності прокурора у кримінальному провадженні отримає сучасне наповнення, яке у більшому ступені відповідатиме міжнародним, у тому числі і європейським стандартам діяльності державного обвинувача.

Догонова Ольга Миколаївна
студентка юридичного факультету ДДУВС

Науковий керівник – доцент
кафедри кримінально-правових
дисциплін, к.ю.н. *Хорошун О.В.*

ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ

Злочинність сама по собі не є чимось світлим та позитивним, і тому справедливо викликає у суспільстві почуття обурення, засудження, страху, ненависті, відрази. Але навіть у межах цього явища є такі аспекти, які взагалі здаються чимось брутальним та брудним. До них, на нашу думку, зокрема належить злочинність серед жінок. Однак, незважаючи на суб'єктивне ставлення до цієї проблеми, так чи інакше, вона є такою ж соціальною реальністю, як і матері-героїні або жінки в бізнесі, і тому заслуговує на суспільну увагу

Феномен жіночої злочинності досліджували такі кримінологи, як Ю.М. Антонян, В. Батиргареєва, Т.А. Денисова, О.М. Костенко, Л.В. Крижна, В.О. Меркулова, О.Ю. Морозов, Р.В. Перелигіна, М.М. Чаплик та інші.

Характеризувати детермінанти жіночої злочинності будемо з огляду на те, що причина – це явище та (або) процес, які породжують інше явище (чи їх сукупність) як свій наслідок та визначають його (наслідків) природу. Надзвичайно важливо, що саме причина визначає сутнісний бік наслідку, що дає змогу (особливо в соціальному житті) відрізнити причину від умови. У теорії кримінології наявність соціальних деформацій (формуючих умов) науковці пов'язують із соціальними суперечностями – умовами злочинності [1, с. 61]. Умови пов'язані з проявом негативних аспектів економічних і політичних суперечностей суспільства, знеціненням його моральних засад, з недоліками управлінської системи, у тому числі в роботі правоохоронних органів.

Так, упродовж останніх трьох років у нашій державі на появу деформацій в економічній сфері впливає збільшення рівня безробіття у державі, в тому числі й серед жінок. У цілому безробіття є одним із проявів, що

характеризує негативні зміни в соціальній структурі суспільства. Негативні наслідки безробіття безсумнівні. Воно тягне за собою зниження мотивації праці, поширення алкоголізму, іншої девіантної поведінки жінок, а також спонукає їх не визнавати відсутність можливості забезпечити собі життєво необхідний мінімум потреб. Науковці, які досліджували злочинність безробітних, встановили, що зростання чисельності безробітних (у тому числі й серед жінок) є однією з причин збільшення рівня злочинності (зокрема, жіночої рецидивної) [2, с. 23]. На думку І.О. Неупокоевої, яку ми поділяємо, безробіття завжди кримінологічно пов'язано зі злочинністю, вона перестала бути її фоновим явищем. Безробіття слугує однією з причин злочинності у сучасному суспільстві [3, с. 4].

Сфери, де жінка виконує професійні функції, передусім, пов'язані із можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей (наприклад, торгівля, громадське харчування, бухгалтерія) або до корупційних схем (медицина, освіта тощо). В основному жінки працюють у такій криміналізованій сфері як торгівля, тому не випадково, що вони переважають у такому злочині як обман покупців. Передача торгівлі у приватну власність лише погіршила ситуацію. У, так званій, «човниковій» торгівлі зайняті в основному жінки, а її супроводжують корупція й рекет [4]. Іншим типовим місцем прояву жіночої злочинності є сімейно-побутова сфера, яка є традиційно «жіночою».

У дослідженні Д. Шестакова, яке ґрунтувалося на вибірковому вивченні кримінальних справ і результатах опитування осіб, які відбували покарання за злочини, вчинені у сімейній сфері, докладно розглянуті соціальні та психологічні особливості осіб чоловічої та жіночої статі, котрі брали участь у сімейних конфліктах. Виявилось, що у підгрупі жінок-чоловіковбивць (8 % злочинів від кількості вчинених вбивств у сім'ї) реаліями сімейного життя були: недостатня забезпеченість чоловіка грошима (75 %); пияцтво чоловіка (44 %); житлова невлаштованість (28 %); перевага зарплати дружини над зарплатою чоловіка (22 %); розходження у поглядах подружжя щодо розподілу домашніх обов'язків (19 %); недостатня авторитарність чоловіка (5-16 %) [5, с. 15].

Отже, у жіночій насильницькій злочинності на побутовому ґрунті особливу роль відіграють соціально-економічні та психологічні чинники. Серед мотивів вбивства жінками своїх чоловіків слід назвати самоствердження (33 % осіб), прагнення позбутися турбот (32 %), намагання перешкодити залишенню сім'ї (19 %), ревності (14 %), користь (2 % жінок, які вбили своїх чоловіків) [6, с. 37].

В цілому питома вага жінок серед осіб, які вчиняють окремі види злочинів, така: обман покупців – 80 %; шахрайство – 41 %; вбивство – 12 %; грабіж – 8 %; заподіяння тяжких тілесних ушкоджень – 7 %; розбій – 6 %; необережні злочини – 5 % (з них автотранспортні – 2 %) [4]. Крім того, існують і суто «жіночі» види злочинів, наприклад, вбивство своєї новонародженої дитини. Сучасна жіноча злочинність має якісно новий характер. Часто жінка не

тільки очолює злочинну групу, але і організовує, і скоює найбільш жорстокі і витончені злочини. Як тут не пригадати, що ще Ломброзо відзначав, що «справжні жіночі злочинні типи більш жахливі, ніж чоловічі». За даними дослідження В. Батиргарєєвої останнім часом констатується погіршення кількісно-якісних показників і серед жіночої рецидивної злочинності. Про це свідчить, зокрема: а) збільшення протягом останніх років питомої ваги рецидивізму в жіночій злочинності майже на третину; б) збереження до недавнього часу тенденції до зростання жіночої рецидивної злочинності, темпи приросту якої в деякі роки випереджають відповідні показники рецидивної злочинності чоловіків; в) питома вага жінок-рецидивісток серед усіх злочинців-рецидивістів на рівні 7-8 %, тоді як за радянських часів вона не перевищувала 5-7 % з урахуванням того, що за тодішнім кримінальним законодавством рецидив складали випадки вчинення як умисних, так і необережних злочинів; г) більша, ніж у чоловіків, наркотична залежність, що зумовлює перевагу в структурі жіночого рецидивізму злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, порівняно з аналогічними злочинами рецидивістів-чоловіків.

Основними тенденціями розвитку жіночого рецидивізму в Україні є: а) кардинальна зміна порівняно з минулими часами його характеру за рахунок переважання наркотичної злочинності над злочинами насильницької спрямованості; б) вузький спектр злочинних проявів порівняно зі структурою первинної злочинності жінок; в) переважання серед рецидивісток спеціального рецидиву; г) незначна частка злочинів, скоєних через помсту або ревнощі; д) практична відсутність у середовищі рецидивісток ідейних «злочинниць-кар'єристок»; е) ускладнений процес соціальної адаптації порівняно з адаптацією чоловіків унаслідок більш тяжких соціальних наслідків відбування покарань та ін.[7 , с. 116]

Підводячи підсумок, зазначимо, що, незважаючи на те, що жінок більше ніж чоловіків, жіноча злочинність у декілька разів менша за злочинність серед чоловіків. Тому жіночій злочинності не приділяють такої пильної уваги, а вважають її вторинною по відношенню до чоловічої злочинності. Однак жіноча злочинність на даний момент має швидші темпи зростання, ніж чоловіча, що не може не викликати стурбованості в суспільстві. Також жіноча злочинність має більшу латентність. Прояви жіночої злочинності є найвищими у сферах, до яких жінка найбільше залучена – сімейно-побутовій та серед професій, які традиційно вважаються «жіночими». При цьому жінкам, які пройшли через місця позбавлення волі, складніше дається процес ресоціалізації. Всі ці фактори потрібно враховувати при подальшій розробці проблеми та при впровадженні програм із попередження та подолання наслідків жіночої злочинності.

1. Криминология: учеб. / под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – М.: НОРМА, 2010. – 800 с.

2. Солодилова Ю.А. Эконометрическое моделирование зависимости между числен-

ностью безработных и числом преступлений в Оренбургской области / Ю.А. Солодилова // ФЭН-Наука. – 2014. – № 1(28). – С. 21–23.

3. Неупокоева И.А. Криминологическая характеристика и предупреждение преступлений среди безработных: автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук: «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право / И.А. Неупокоева. – Омск, 2014. – 19 с.

4. Надьон О. Жіноча злочинність: деякі особливості розслідування справ [Електронний ресурс] / О. Надьон. – Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/1111/%CD>

5. Бова А. Криминологія гендера: дослідження подружнього насильства / А. Бова // Український соціум. – 2014. – №2 (4). – С. 13– 20

6. Преступность среди социальных подсистем. Новая концепция и отрасли криминологии / [Горшенков Г. Н., Кабанов П. А., Касторский Г. Л. и др.] ; под ред. докт. юрид. наук, профессора Д. А. Шестакова. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2013. – 353 с.

7. Чаплик М.М. Тенденції жіночої злочинності в Україні // Наукові праці. – 2012.- с. 114-118

Дубина Юлія Володимирівна
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції ДДУВС

Науковий керівник –
професор кафедри кримінального процесу,
к.ю.н., доц. **Федченко В.М.**

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРОКУРОРА У СУДОВІЙ СТАДІЇ ПРОЦЕСУ

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України якісно нового значення набув принцип змагальності сторін у кримінальному провадженні, що зумовило потребу вирішення органами прокуратури невідкладного та надзвичайно важливого завдання – підвищення якості підтримання державного обвинувачення в суді. Вирішити це питання можливо лише шляхом підготовки відповідно до вироблених теорією та практикою вимог кваліфікованих і досвідчених прокурорів, здатних забезпечити реалізацію інтересів держави у кримінальному провадженні на належному рівні.

У судовому розгляді процесуальне становище кожного з суб'єктів має свої особливості. Безумовно, центральною фігурою є суд, але і прокурор має широкі повноваження, одним з яких є підтримка державного обвинувачення в суді [1, с. 65].

Державне обвинувачення - це процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (п. 3 ч. 1 ст. 3 КПК України).

У кримінальному процесі прокурор виступає в суді як державний обви-